

MEMÒRIA ANUAL D'ACTIVITATS

INFO@CONNECTANATURA.ORG
WWW.CONNECTANATURA.ORG

Connecta
Natura 2019

CONTINGUTS

CONTINGUTS	2
INTRODUCCIÓ	3
ELS NOSTRES PROJECTES.....	4
CUSTÒDIA DEL TERRITORI	10
CONNECTANT-NOS.....	11
ONG PANKARA EcoGlobal	11
Societat d'amics de la Serra d'Espadà, SASE	11
Lush cosmetics	12
Projecte Libera	12
GVA-Agricultura	12
Pràctiques.....	12
Avinença.....	13
Plataforma per la sobirania alimentària del País Valencià.....	13
Agroecology Europe Youth Network.....	14
UNA VISTA GENERAL DE L'ASSOCIACIÓ	15
Quatre anys de camí: del 2014 al 2018.....	15
Cinquè any: el 2019.....	16
L'evolució en xifres.....	16
ACTIVITATS 2019	17
LLIGABOSC.....	17
OFEGABOUS	20
MOSAICS DE VIDA	22
EDUCACIÓ AMBIENTAL I AGROECOLOGIA	30
PARTICIPACIÓ EN FIRES, XERRADES, JORNADES.....	33

INTRODUCCIÓ

Connecta Natura és una entitat que, des del 2014, treballa duent a terme projectes de desenvolupament rural i de restauració d'ecosistemes des d'una perspectiva agroecològica, amb la finalitat de promoure una gestió sostenible del nostre entorn natural i dels sistemes agrícoles. A més, volem fer arribar a la societat el nostre interès i posar en valor tot aquest patrimoni del què disposem. Una de les principals ferramentes amb les que creiem i treballem és la Custòdia del Territori. Som una entitat arrelada al país valencià i un grup humà amb molta il·lusió i energia.

Com tots els anys, arriba el moment de presentar la Memòria Anual d'Activitats de l'associació on fem un recopilatori del més important que hem fet durant l'any.

Si no vols perdre't cap detall de totes les activitats en que hem estat treballant, conèixer els nostres projectes i saber amb quines entitats hem col·laborat, t'animem a seguir llegint!

Esperem que siga una memòria amena i esclaridora, nosaltres l'hem cuinat a foc lent i amb molt d'amor. I si tens qualsevol dubte o aportació, no dubtes en contactar-nos!

Que gaudisques de la lectura!

La família connectada.

ELS NOSTRES PROJECTES

Lligabosc

#ProjecteLligabosc – Custòdia forestal

El Projecte Lligabosc, situat a l'*Estrecho de Juanete* (Yátova, València), és fruit d'un Acord de Custòdia del Territori amb la fundació FUNDEM. Des de 2014 realitzem diverses activitats de Voluntariat Ambiental, amb l'objectiu de recuperar els hàbitats forestals presents en la zona, millorar l'accés a visitants, difondre valors ecològics i ambientals i estudiar la biodiversitat de l'àrea i la seua evolució durant els anys que hi portem intervenint.

Participem amb la Plataforma ciutadana Biodiversitat Virtual. Pots consultar els resultats dels nostres testings buscant el Punt BV núm. 131 o seguint el següent enllaç: <http://www.biodiversidadvirtual.org/taxofoto/puntos-bv/2433>.

La nostra principal línia d'actuació és la recuperació de xicotetes zones d'arbratge amb espècies característiques del territori, com són les carrasques (*Quercus ilex* subsp. *rotundifolia*) o els freixes de flor (*Fraxinus ornus*). També treballem en la conservació de pasturatges amb presència d'herbàcies d'alt valor ecològic (*Ophrys* spp., *Dictamus hispanicus*). Amb els nostres treballs no solament es recuperen aquestes espècies, sinó que a més s'ajuda a prevenir i atenuar els impactes dels incendis forestals.

Complementem la gestió amb un reforç dels estrats arbustius mitjançant tècniques de "dispersió i reclam", plantant espècies d'alt valor alimentós per a la fauna. Aquesta fauna que ara s'alimenta i obté un refugi, en el futur s'encarregarà de dispersar les llavors i, amb elles, el bosc divers pel qual estem treballant.

A través de programes de Voluntariat Ambiental i amb la figura de la Custòdia del Territori com a principal eina de gestió, es busca la millora dels ecosistemes forestals locals. D'aquesta forma es realitza una gestió forestal sostenible, recuperant i formant a persones en l'ús d'eines tradicionals, potenciant la cultura del bosc, de la seua utilitat i dels recursos que ens ofereix.

Volem agrair a FUNDEM, a Avinença, a Gina i Pepe per fer possible aquesta aventura, i a l'ajuntament de Yátova i a la resta d'organitzacions que treballen en el terme municipal i voltants. A més a més, durant el 2019 hem comptat amb la col·laboració del projecte LIBERA, coordinat per SEO/Birdlife i ECOEMBES. Aquest projecte apadrina econòmicament programes d'educació ambiental i difusió dels valors de la conservació de la natura i les activitats de voluntariat. D'aquesta manera, hem aconseguit finançament per poder cobrir les despeses de les activitats del Projecte Lligabosc durant aquest 2019.

Ofegabous
#ProjecteOfegabous

Restauració de l'hàbitat 3170 Basses Temporals Mediterrànies

Les basses temporals són oasis que acumulen l'aigua dolça provinent de les muntanyes dels voltants. Normalment es troben en punts on no hi ha altres fonts d'aigua dolça, com rius i llacs, i per tant, suposen un oasi de vida al nostre territori i alberguen moltes espècies d'interès de fauna i flora, especialment d'invertebrats, amfibis i rèptils, que veuen en elles un espai perfecte per a reproduir-se, així com aus i mamífers, que l'aprofiten per a beure.

Entre els amfibis que habiten les basses temporals hi trobem un molt únic i especial, és l'amfibi urodel (és a dir, que no perd la cua quan arriba a l'edat adulta) més gran d'Europa, i només es troba al sud de la península Ibèrica i alguns punts de Marroc. El seu nom és ofegabous (*Pleurodeles waltl*), en castellà, gallipato. Aquest nom tan cridaner prové de les històries que contenen que, el ramat s'ofegava quan, per accident, s'empassava algun individu mentre bevia de la bassa, ja que el mecanisme de defensa és traure les costelles pels costats.

Nosaltres treballem en diverses basses del municipi d'Alcublas (València) i els objectius principals del projecte són la restauració, l'estudi i la posta en valor d'aquests espais, que es van veure severament afectats després del gran incendi del 2012 i que encara avui s'estan recuperant. Treballem mitjançant activitats de Voluntariat Ambiental, centrades en la creació d'estructures per frenar l'erosió i evitar que la bassa s'ompliga de terra i en la restauració d'un canal de recollida d'aigua per garantir la màxima recollida per a la bassa.

D'altra banda, des de 2018 s'està seguint amb la tasca que començà l'associació Gallipato Alcublano, mostrejant diferents basses. Ací realitzem un comptatge de la població d'ofegabous i un estudi de biodiversitat d'invertebrats.

A més a més, des del 2018 participem amb la Plataforma ciutadana Biodiversitat Virtual. Pots consultar els resultats dels nostres testings buscant el Punt núm. 149 o seguint aquest enllaç <https://www.biodiversidadvirtual.org/taxofoto/puntos-bv/2826>

Gràcies a la col·laboració de l'associació Gallipato Alcublano i especialment a Rafa Casanya. I gràcies a l'aportació econòmica de l'empresa Lush, que ens permet fer un control més exhaustiu de les basses.

Mosaics de Vida

#ProjecteMosaicsDeVida

Gestió agroecològica, paisatge en mosaic, desenvolupament rural sostenible

Els paisatges de la conca Mediterrània han estat modelats per la co-evolució entre l'ésser humà i la natura al llarg de la història. Aquesta interacció va generar un paisatge caracteritzat per l'estructura en mosaic, és a dir, un paisatge on coexisteixen zones agrícoles, forestals i ramaderes.

És una estructura que proveeix gran quantitat de beneficis: proporciona menjar, materials de construcció, medicaments, té un gran valor estètic, cultural i patrimonial i constitueix una peça clau per a la biodiversitat, ja que regula els fluxos i la dispersió de les espècies silvestres.

Malauradament, des del començament de la industrialització, es va intensificar l'activitat agrícola i ramadera. Açò ha portat problemes de contaminació ambiental i d'homogeneïtzació del paisatge. Ara trobem extensions contínues d'un sol cultiu, una sola pastura, sense interacció amb altres ecosistemes... L'hàbitat ha quedat fragmentat, impedit el pas i la dispersió d'espècies.

Per aquests motius, cada vegada es reconeix més que la conservació i manteniment de la biodiversitat només és possible mitjançant el restabliment d'un paisatge en mosaic, que integre boscos, prats i zones arbustives amb l'agricultura i ramaderia ecològiques, eines que alhora generen beneficis per a la salut i promouen la biodiversitat.

El projecte Mosaics de Vida, naix com una experiència que tracta de mantenir i fomentar el paisatge en mosaic típic de les nostres terres. També busca la promoció de pràctiques agroecològiques sostenibles i el desenvolupament rural, així com l'intercanvi d'experiències i coneixements per dur a terme activitats que posen en el centre la nostra riquesa cultural i natural. Els seus objectius generals són:

- Crear una **xarxa d'àrees agrícoles-forestals**, mitjançant **acords de custòdia del territori**, que permeten gestionar, protegir i afavorir el **paisatge en mosaic** tradicional.
- **Prospectar i recuperar varietats tradicionals**, i el **coneixement** tradicional associat.
- Promoure **l'educació ambiental** i la **formació i divulgació de l'agroecologia** i la **sobirania alimentaria**.
- Treballar per la **dinamització rural** i el **desenvolupament rural agroecològic**.
- Posar de manifest la **importància de la biodiversitat** de la zona i **estudiar-la**. Participem amb la Plataforma ciutadana Biodiversitat Virtual. Pots consultar els resultats dels nostres testings buscant el Punt BV núm. 142 o seguint el següent enllaç: <http://www.biodiversidadvirtual.org/taxofoto/puntos-bv/2651>

Amb el pas dels anys, aquest projecte ha anat creixent i diversificant-se en diferents branques. A continuació, et mostrem un resum de les iniciatives que han sorgit a través de Mosaics de Vida.

Gestió agroecològica

Treballem en la finca agrícola del Castell de Xinquer; nom que prové del castell que es troba al cim. Es troba en la Vall de Xinquer, situada en el terme municipal d'Alcúdia de Veo (Castelló), en el cor del Parc Natural de la Serra d'Espadà.

L'usdefruit d'aquesta finca es va obtenir en 2016, mitjançant un acord de custòdia de territori entre un particular i l'associació. Es tracta d'una parcel·la destinada al cultiu d'ametllers en secà, constituïda per bancals a diferents altures, sostinguts per murs de pedra que segueixen les corbes de nivell, formant el típic paisatge de cultiu de muntanya mediterrani.

Fins a la data la finca segueix un maneig agroecològic basat en els següents principis i accions:

- **Eliminació** total de l'ús **d'agroquímics** (pesticides, fertilitzants químics i herbicides) i **experimentació** amb tècniques i eines **agroecològiques**, per comprovar la seua eficàcia.
- **Gestió de la coberta vegetal** (les mal anomenades males herbes) amb l'ajuda d'un ramat **d'ovelles** i **cabres** d'una finca propera. És un acord on **tothom guanya**: el pastor rep aigua i pastures, a més de suport (la ramaderia tradicional, conserva el paisatge i genera economia en el medi rural); nosaltres rebem un control de les herbes i fertilització del camp.
- **Introducció** als **marges d'espècies** d'arbres i arbustos **autòctons**, per tal de recuperar les comunitats forestals típiques de les nostres muntanyes. **Ajuden a crear el mosaic agro-forestal**: ofereixen **amagatall i menjar** a la **fauna auxiliar**, aquells animals que ajuden a combatre plagues; constitueixen **punts de dispersió**, des d'on aquestes espècies es van estenent de nou per la vall; i ajuden a **mantenir l'estructura dels bancals i les seves parets**, gràcies a les xarxes subterrànies que teixeixen amb les arrels.
- **Poda sostenible dels ametllers**, buscant un equilibri entre producció i longevitat, doncs són arbres vells. Conservar aquests arbres compensa no obtenir la màxima productivitat.
- **Collita** d'ametlles mitjançant **mètodes artesanals**, amb canyes i mantons, ja que en aquests bancals muntanyosos collir amb tractor podria generar més danys que beneficis.

Empelts de la Memòria: Aprenent de la tradició per plantejar el futur

Les varietats vegetals tradicionals són el fruit d'un procés de selecció i millora, per part de generacions d'agricultores i agricultors. Malgrat la seva reconeguda importància per mantenir la seguretat i estabilitat del sistema agroalimentari, l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO) estima que en l'últim segle s'ha perdut al voltant del 75% de la diversitat agrícola mundial. Al territori valencià, la pèrdua de varietats tradicionals de fruiters (VTF) és alarmant i es considera urgent la posada en marxa d'accions per a la seva conservació.

El parc natural de la Serra d'Espadà és una font d'aquestes varietats; concretament, en 2013 es va desenvolupar un estudi en el qual es van prospectar i caracteritzar algunes varietats tradicionals de llegums, hortalisses i cereals. El resultat alertava sobre la situació de les varietats tradicionals de fruiters en la Serra i es va instar a l'acció per a la seva prospecció i recuperació.

Davant la greu amenaça de desaparició d'aquestes varietats tradicionals, sorgeix el projecte "Empelts de la Memòria: Aprenent de la tradició per plantejar el futur". En primer lloc, va corroborar i completar el treball anterior i tornà a posar de manifest la urgent necessitat d'acció per a la seva prospecció (és a dir, recerca en el territori) i recuperació.

Les VTF es prospecten i es planten en la finca del Castell de Xíquer, on s'està creant un arborètum (una mena de jardí botànic, centrat en arbres i arbustos, que forma una col·lecció d'arbres vius) que permeti la seua conservació i la recopilació del coneixement tradicional associat a aquests cultius.

A més, el projecte busca tant la diversificació dels cultius de la SE, com la promoció de la transició agroecològica que permeti compatibilitzar l'activitat agrícola amb la conservació del medi natural i l'adaptabilitat dels cultius a les condicions de canvi climàtic.

Sistema participatiu de garantia (SPG)

Segons IFOAM (Federació Internacional de Moviments d'Agricultura Ecològica) els SPG "són sistemes de garantia de qualitat que operen a escala local. Certifiquen a productors prenent com a base la participació activa dels actors i es construeixen a partir de la confiança, les xarxes socials i l'intercanvi de coneixement". A més de certificar productes orgànics, és una forma de treball que fomenta l'apoderament i la participació dels agents del territori i genera un procés pedagògic, de confiança i que permet l'establiment d'un grup local que actua conjuntament per a aconseguir les metes establides de manera participativa.

Educació ambiental i agroecologia: nou projecte en Vila-real

#DeL'AulaAlCamp - Horts escolars

#DesenvolupamentSostenible – Instituts

#HortsUrbans

#Banc de Llavors

Ja fa anys que tenim un compromís amb la ciutat de Vila-real; durant aquest temps hem dut a terme un munt de xerrades, jornades i tallers, col·laborant amb la ONG Pankara i l'Ajuntament de Vila-real.

Aquest 2019, però, hem volgut apostar per la divulgació de l'Agroecologia i l'Educació Ambiental com a pilars fonamentals per fer arribar, dels més xicotets als més grans, la importància de conviure, el més respectuosament possible, amb la natura. És per això que, enguany, hem consolidat totes aquestes activitats com un projecte propi dins l'associació de Connecta Natura.

La seua finalitat és ensenyar i compartir l'agroecologia a través de les diferents opcions que ens ofereix la ciutat. És per aquest motiu, que el projecte està dividit per blocs, segons l'àmbit d'actuació i el públic a qui va dirigit.

Per què agroecologia i educació ambiental? D'una banda, l'agroecologia n'aporta una visió dels sistemes de producció sostenibles, respectuosos amb el medi i les persones, una forma de treball i de gestió que és important fer arribar a la població. A més a més, l'educació ambiental ens ofereix les eines pràctiques per arribar a tots els públic. Com pots transmetre l'amor a la natura o la necessitat d'un canvi de paradigma, si et dirigeixes a un públic que no té coneixements sobre el tema? Gràcies a aquesta ferramenta hem pogut treballar amb persones, entitats i agrupacions diverses, apropant així a la població i a la natura.

Tot açò es materialitza en diferents projectes que explicarem en profunditat més endavant i que són:

- **Horts escolars.** Durant el curs acadèmic, fem diferents sessions en escoles de Vila-real, tot treballant conceptes teòrics, pràctics i a través del joc. El nostre objectiu és que, a final de curs, es puga arribar a portar un hort ecològic de forma autònoma.
- **Instituts: Desenvolupament sostenible.** Seguint l'estel d'allò que ja hem fet altres anys, es tracta de fer un projecte col·laboratiu. Enguany, la temàtica ha sigut el Consum Responsable i el Comerç Just, mitjançant la ferramenta dels vídeos participatius.
- **Horts urbans.** Assessorament, tallers, formació, etc., per a les persones que participen en els horts urbans de Vila-real.
- **Banc de llavors.** Hem treballat en la classificació i sistematització de la informació de les llavors guardades en els horts urbans.

CUSTÒDIA DEL TERRITORI

Ja hauràs llegit en l'apartat anterior que molts dels nostres projectes són fruit d'un acord de custòdia del territori. Però... Què és la custòdia del territori? I un acord de custòdia? Per què pensem que és una eina tan interessant?

En primer lloc, cal esmentar que es tracta d'una **eina legal**. Ve recollida en la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i la biodiversitat. Defineix la custòdia de la següent manera: conjunt **d'estratègies o tècniques jurídiques** a través de les quals **s'impliquen els propietaris i usuaris del territori** en la **conservació** i ús dels valors i els recursos naturals, culturals i paisatgístics. Ací tens l'enllaç al BOE per si el vols consultar: <https://www.boe.es/buscar/pdf/2007/BOE-A-2007-21490-consolidado.pdf>

Existeixen altres definicions, com de Basora i Sabaté: conjunt **d'estratègies i instruments** que pretenen **implicar propietaris i usuàries del territori** en la **conservació** i el bon ús dels **valors** i els **recursos** naturals, culturals i paisatgístics. Per a aconseguir-ho, **promou acords i mecanismes de col·laboració** contínua entre propietaris, entitats de custòdia i altres agents públics i privats. Ací deixem l'enllaç al seu manual "custòdia del territori en la pràctica", que de segur vos semblarà interessant: http://custodiaterritori.org/mm/xct_castella_web.pdf

En tot cas, és interessant comprendre la custòdia com una **filosofia** que **facilita les iniciatives voluntàries de conservació** de natura, paisatge i recursos, i que són dutes a terme per diferents agents. En aquesta infografia de la Generalitat de Catalunya podreu comprovar com s'articulen i interactuen aquests agents:

Font: <http://mediambient.gencat.cat/es>

Connecta Natura és una entitat de custòdia del territori, ja que tenim acords que ens permeten dur a terme aquesta conservació del patrimoni natural i biodivers. Ho som des de 2015, quan vam signar el primer acord de custòdia i que ha derivat en el Projecte Lligabosc.

Els nostres contractes actuals són:

- Amb la fundació Enrique Montoliu (FUNDEM) de la parcel·la de l'Estret de Juanete, a Yátova, amb una superfície de 3,14 ha, el setembre de 2015.
- Amb Vicent i Avinença de la parcel·la del Castell de Xinquen en abril de 2016.

En ambdós casos, no hi ha transmissió de la propietat (ni FUNDEM ni Vicent perden la titularitat de les terres) i sí que hi ha una transmissió de la gestió (Connecta Natura s'encarrega de dur a terme els treballs convenients per conservar i millorar el territori). De tota manera, recordem que hi ha molts altres tipus d'acord, que vos animem a consultar.

CONNECTANT-NOS

En Connecta Natura creiem en la força de crear xarxa. Pensem que les nostres activitats han de ser com un ecosistema sa i poderós, on totes les espècies, el medi i els recursos es complementen i interactuen entre ells. Per això, no ens limitem a treballar pel nostre compte: treballem i unim forces amb altres entitats, plataformes i persones.

D'aquesta manera, creem reforços i sinergies que ens ajuden a créixer, a formar-nos i a arribar a més persones i indrets, alhora que nosaltres també aportem el nostre saber fer i motivació.

Volem agrair a aquelles entitats i associacions amigues amb qui hem compartit experiències, espais, jornades i activitats: FUNDEM, Gallipato Alclubano, Plataforma Ecorural del Alto Palancia, , Cooperativa Canopia, Asociación de Fotografía y Biodiversidad, AnimaPro, Red Ibérica de SPG's...

També als ajuntaments i altres entitats públiques que ens han facilitat la nostra tasca i ens han donat suport: Ajuntament d'Alcublas, Ajuntament de Yátova, Ajuntament de l'Alcúdia de Veo, Ajuntament d'Esllida, Parc Natural de la Serra d'Espadà, Ajuntament de Vila-real...

A aquelles persones, voluntàries, sòcies, que sempre estan al nostre costat: Jorgina Gil Pellín, Josep Vicent Brocal Martínez, Rafa Casanya, Jose Maria Ortega, David Moya, Salvador Piñón...

Mil gràcies a totes!

Parlar una per una de totes elles ens duria massa temps. Però no volem acabar aquesta part de la memòria sense donar un poc més d'informació d'aquelles que ens han ajudat amb el finançament de nostres activitats i/o que han estat clau en el desenvolupament de la nostra feina durant el 2019.

ONG PANKARA EcoGlobal

L'Associació PANKARA EcoGlobal es una organització no governamental sense ànim de lucre que treballa en la cooperació al desenvolupament, apostant per una cooperació més humana i sostenible. L'entitat està promoguda per un equip transdisciplinar de persones procedents de diferents àmbits formatius i professionals.

Algunes de les seves línies d'actuació són:

- La investigació, promoció i impuls d'accions des de l'enfoc del Desenvolupament humà, rural i sostenible.
- Millorar la gestió i conservació dels recursos naturals i locals.
- Fomentar una Economia solidària a través del Comerç just.
- Impulsar la seguretat i la Sobirania alimentària dels pobles.

Societat d'amics de la Serra d'Espadà, SASE

La SASE neix per defensar la Serra Espadà front les agressions que l'amenacen, alhora que actua com a element dinamitzador de la conservació, de promoció i

de recuperació dels seus valors. Des de principis dels anys 90 no ha parat de lluitar per aconseguir-ho.

Amb aquesta finalitat tan clara, va ser qüestió de temps que començarem a treballar en conjunt; la nostra relació amb la SASE ja porta molts anys al darrera. Sempre han tingut un enorme interès per les nostres activitats i al llarg del temps han sigut un suport molt important en els quefers de l'associació en la Serra d'Espadà. Les seues ganes i energies de millorar el territori s'uneixen amb les nostres i valorem molt la sinèrgia que hem i seguim creant.

Volem destacar que enguany hem organitzat el dia de l'arbre de forma conjunta. I també, que la SASE ha ajudat a co-finançar el projecte d'Empelts de la Memòria.

Lush cosmetics

Lush és una marca de cosmètics molt especial: tots els seus productes són vegetarians i lliures d'experimentació amb animals.

A més a més, amb part dels ingressos que genera, ajuda a finançar projectes, generalment d'organitzacions menudes, que treballen per protegir el medi ambient i els drets humans i dels animals.

Gràcies a les seues donacions, hem seguit prospectant les basses d'Alcublas.

Projecte Libera

Aquest projecte naix en 2017 de l'aliança entre SEO Birdlife i Ecoembes.

El seu objectiu és conscienciar a la societat sobre els problemes que genera la brossa en els espais naturals; de fet, fins i tot han inventat un nou terme per definir-ho, basuraleza.

Tenen campanyes de recerca d'informació, de conscienciació i de participació. En aquesta darrera, entra en joc l'*apadrinament* d'espais naturals on es promoció i es done suport a accions locals que milloren la qualitat ambiental d'aquest entorn.

Un d'aquests entorns ha estat la finca de Yátova, que recordem que està en un entorn d'alt valor ecològic. Gràcies al finançament de Libera, hem realitzat el testing fotogràfic i el San Arbolín del 2019.

GVA-Agricultura

La Conselleria d'agricultura, desenvolupament rural, emergència climàtica i transició ecològica, entre moltes de les seues tasques, concedeix diferents tipus d'ajudes i subvencions. Una d'elles és la subvenció "finques col·laboradores", que busca generar una xarxa de transferència de tecnologia mitjançant el suport a finques o explotacions que realitzen tècniques experimentals, sostenibles i innovadores en l'àmbit agroalimentari.

Ens va suposar un gran esforç, però vam aconseguir que ens concediren l'ajuda i ha ajudat a finançar el projecte Emplets de la Memòria.

Pràctiques

Ja hem realitzat acords de pràctiques en anys anteriors, però aquesta és la primera vegada que ho fem amb una universitat d'un altre país.

L'elegida ha sigut la University for Sustainable Development, (d'Eberswalde, Alemanya), concretament del Bachelor "International Forest Ecosystem Management".

Durant tres mesos, Franziska, la nostra alumna en pràctiques, ha desenvolupat diferents activitats que, esperem, li han ajudat a complementar la seua formació.

En Mosaics de Vida ha ajudat en la recollida d'ametlles i olives, la reparació de la bassa, la creació i manteniment de camins i accessos, la presa de mesures dels exemplars de l'arboretum i ajuda en el seu manteniment i la redacció d'un pla d'actuació per a una parcel·la forestal.

Avinença

Avinença és l'Associació Valenciana de Custòdia i Gestió Responsable del Territori. Acull a entitats, com la nostra, i també a particulars i gestores del territori, que treballen amb aquesta eina.

Ja fa anys que treballem amb Avinença, qui ens ha assessorat i acompanyat en els diversos projectes que tenim, des de la signatura dels acords fins a la revisió dels resultats obtinguts, passant per la resolució dels dubtes que ens han pogut sorgir en el procés. Sempre ha estat un plaer comptar amb el seu suport.

En anys anteriors, hem format part de la seua junta directiva, concretament en la part de tresoreria. Aquest 2019, el nostre rol ha canviat: la tresoreria passa a estar en mans de la Fundació Assut i Connecta Natura comença a treballar en la secretaria de l'entitat.

Esperem que els nostres esforços, i els de totes aquelles persones que hi formen part d'Avinença es veguen materialitzats i el treball d'aquesta entitat perdure durant molts més anys!

Plataforma per la sobirania alimentària del País Valencià

La sobirania alimentària és el dret dels pobles a definir les seues pròpies polítiques i estratègies sustentables de producció, distribució i consum d'aliments, de forma que tota la població tinga garanties d'alimentació, es fomenta la producció menuda i mitjana i tot respectant la cultura i diversitat, no solament de les varietats de cultiu, sinó de producció, comercialització i gestió dels espais de cultiu.

Aquesta plataforma és un espai que aglutina productors/es, consumidors/es, iniciatives, organitzacions i col·lectius que treballen per la Sobirania Alimentària al País Valencià. D'aquesta manera, es busca generar una àmplia mobilització social cap a la Sobirania Alimentària, mitjançant un procés d'enfortiment i articulació de les diferents experiències que existeixen en els territoris i emmarcant-les en una estratègia global. És un espai d' incidència política, de difusió, d'intercanvi, de reflexió, de debat conjunt.

Connecta Natura comparteix aquesta necessitat de fomentar i enfortir els moviments per la sobirania alimentària i per tant, està adscrita a la plataforma.

Agroecology Europe Youth Network

Aquesta xarxa, que en endavant nomenarem com AEEUYN, és una branca jove de la iniciativa Agroecology Europe.

Naix durant el 2n simposi sobre agroecologia de la FAO (organització de les Nacions Unides per l'alimentació i l'agricultura), on es va assenyalar la necessitat de la participació activa del jovent en el món de l'agroecologia. El seu objectiu és impulsar-la i ajudar a les persones implicades a compartir experiències i projectes, a establir connexions i a crear oportunitats.

Agroecology Europe va començar un projecte que analitza de forma preliminar l'estat de l'agroecologia en diversos països europeus, i Connecta Natura hi va participar.

UNA VISTA GENERAL DE L'ASSOCIACIÓ

Quatre anys de camí: del 2014 al 2018

Seria difícil definir en quin moment exacte es va crear Connecta Natura. Bàsicament, perquè va ser un procés que es va donar passa a passa, com si es tractara d'una llavor que comença a germinar. Les idees, les ganes de treballar, les il·lusions, tot va anar prenent forma i la llavor es va plantar en terra en setembre del **2014**: Connecta Natura es constituïa com a associació i signava els seus estatuts.

Una de les finalitats de l'associació és treballar la **Custòdia del Territori**. I de seguida es va començar a materialitzar, perquè es va signar un acord de custòdia que, des d'aquest moment, ens ha vingut acompanyant i ha donat peu al projecte: **Lligabosc**. A més, començarem a treballar en Alcublas, una tasca que mai hem detingut i que ha acabat desembocant en un altre acord i el projecte **Ofegabous**.

Durant l'any **2015** aquests dos projectes s'anaren desenvolupant i creixent. Férem actuacions en les dues zones i organitzàrem el **primer voluntariat Lligabosc**. També començarem a dur a terme algunes de les activitats que ara són un clàssic: el **testing** fotogràfic i les **visites de FUNDEM**. Començarem a més, a treballar la nostra vessant **educadora** i **sensibilitzadora**, centrada en potenciar l'**agroecologia** i el **desenvolupament rural**. Es van dur a terme diferents jornades, tallers i visites interpretatives.

Arribà el **2016** i s'afegí una nova branca a l'arbre en que s'anava transformant la llavor. Arribava el projecte **Mosaics de Vida**, amb un nou acord de custòdia, i amb ell, activitats tan interessants com jornades de poda o la recollida d'ametlles. Aquest any aparegueren algunes de les nostres activitats estrela: el **dia de l'arbre** i **San Arbolín**. Les jornades i xerrades van augmentar en nombre i es van diversificar, donàrem el primer **curs** (Iniciació al disseny i maneig de sistemes agrícoles ecològics), férem una nova ruta interpretativa, treballàrem en la Càtedra d'Innovació de la UPV i participàrem en el **II Congrés Forestal de la CV**, entre altres.

En **2017** realitzàrem la nostra primera col·laboració amb l'**Erasmus Student Network**, que va donar peu a diferents esdeveniments. Vam realitzar **dos voluntariats** al Lligabosc, col·laborar en un tercer voluntariat fluvial amb La Canya Estudis i tinguérem jornades de **restauració** en el projecte Mosaics de Vida i en l'Ofegabous (aquest any es va signar l'acord de custòdia). Es va donar un nou curs (turisme familiar, de natura i esportiu) i començarem a crear sinèrgies amb l'**Ajuntament de Vila-real**, amb un projecte d'educació ambiental als instituts, "barrancs de Vila-real". Com sempre, també participàrem en jornades, tallers i ponències; destaquen les **Jornades Eco-rurals de l'Alt Palància**, on no hem deixat de participar.

Ja en **2018**, seguim amb les dinàmiques ja establertes de voluntariats, testings i plantacions, i com no parem de créixer, signem els **primers acords de pràctiques i estudis amb universitats**. El projecte Mosaics de Vida segueix creixent i es realitza la **1ª reunió del SPG**. En l'Ofegabous, **co-presentem el llibre** "El Gallipato y su entorno: Animales acuáticos de Alcublas" i celebrem el primer **voluntariat amb pernocta**. En Vila-real seguim amb la educació ambiental, amb el programa "Ciutat cap al Desenvolupament Sostenible". Tornem a donar cursos i seguim amb les jornades, ponències i tallers. Per la seua importància, mencionem la participació en **VII Congrés Internacional de Agroecologia** i les **VII Jornades Estatals de Custòdia del Territori**.

Cinquè any: el 2019

D'aquesta manera arribem al cinquè any de vida de Connecta Natura. Estem orgulloses i satisfetes perquè el temps, l'estima i la dedicació segueixen donant els seus fruits.

Durant el 2019 s'ha consolidat una **nova branca** en les nostres activitats: el projecte d'**educació ambiental i agroecologia** en Vila-real. Hem treballat de valent i hem gaudit ja dels primers resultats en totes les seues vessants, quines ganes de saber com seguirà en el futur!

El projecte Mosaics de Vida segueix creixent, i de la seua branca se'n van formant noves: seguim amb la gestió agroecològica original de la finca, s'han realitzat més reunions del SPG i ha començat el projecte **Empelts de la Memòria**, amb el qual tenim molta il·lusió.

La nostra presència en jornades, trobades i fires és cada vegada major. Si ja havíem tingut presència a nivell autonòmic i nacional en anys anteriors, el 2019 hem aconseguit fer-nos un lloc en **l'àmbit europeu**, gràcies a la participació en la xarxa **d'Agroecology Europe Youth Network**.

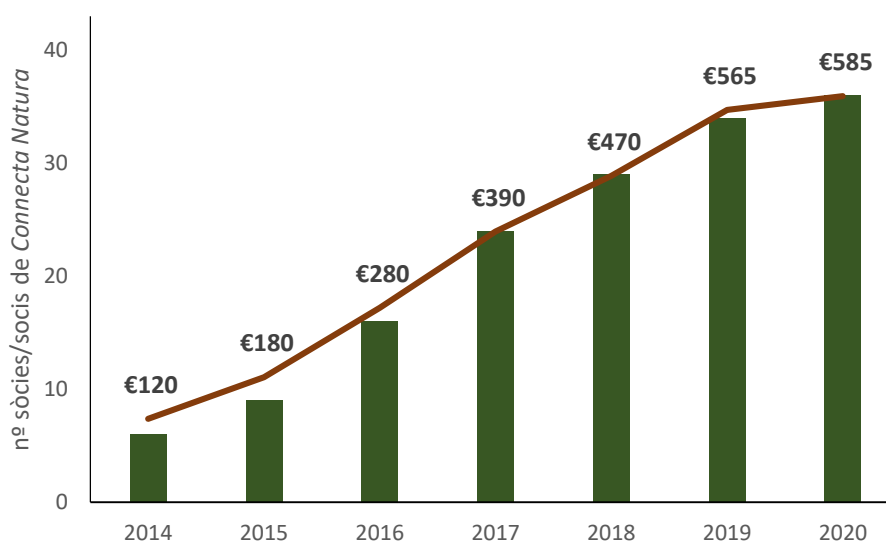
En les pròximes pàgines trobareu, de forma detallada, què hem fet durant tot aquest temps. Esperem que siga d'interès.

Per a nosaltres ha estat un any ple d'aprenentatge, de consolidació i de creixement, i sentim una gran satisfacció per tot el que hem fet fins ara i el que està per arribar.

L'evolució en xifres

La col·laboració de les nostres sòcies i socis és imprescindible per a nosaltres, ja que ens dona un suport anímic i econòmic que necessitem i agraïm. Vos compartim una gràfica de com ha evolucionat la vostra presència en els darrers anys.

Gràcies pel vostre compromís!

ACTIVITATS 2019

LLIGABOSC

El 16 de febrer en Connecta Natura es va celebrar, com ja quasi és tradició, el nostre amor per la natura amb "San Arbolín".

En l'activitat van participar 16 voluntàries i voluntaris que van plantar en total 60 plançons de diferents espècies: arboç (*Arbutus unedo*), arç blanc (*Crataegus monogyna*), pomera silvestre i roure valencià (*Quercus faginea*). Amb aquestes espècies es pretén augmentar la biodiversitat, arbustiva i arbrada, de la nostra finca.

La jornada la finalitzem amb una genial paella que cuinem a casa de Jorgina, la nostra veïna més volguda. Vam poder gaudir d'amables converses i debats sobre la gestió del territori, la conservació dels boscos i nostra ja característica dieta vegana, i el seu receptari, en els voluntariats que realitzem.

San Arbolín

16 de febrer de 2019

#LLIGABOSC

SAN ARBOLÍN

Febrero 16 • 9 AM - 4 PM
Cooperativa Yátova

¡PAELLA INCLUIDA!

+ Info e Inscripciones:
info@connectanatura.org
690 63 85 88 (Javi)

Plantación de especies forestales de reclamo y dispersión en el Valle del Mijares (Yátova)

LIBERA SIO ecocivitas Fundem avinenca LLIGABOSC

DÍA RED NATURA 2000
19 MAYO 2019
¡¡PAELLA INCLUIDA!!

IV TESTING FOTOGRÁFICO

PROYECTO LLIGABOSC
YÁTOVA (VALENCIA)
JORNADA FAMILIAR

SEGUIMIENTO DE LA BIODIVERSIDAD
INVESTIGACIÓN CIUDADANA

9:00 AM
COOPERATIVA DE YÁTOVA

PASOS A SEGUIR

PASO 1 Trae tu CÁMARA (puede ser la cámara del móvil)

PASO 2 Fotografía todo el que veas: plantas, animales, hongos, suelo...

PASO 3 Busca el Punto de Biodiversidad (BV n.º 131(a-b)) en la Plataforma: biodiversidadvirtual.org

PASO 4 Sube tus fotografías

PASO 5 Espera el correo de identificación de las especies/elementos de tus fotografías.

• DINFO e inscripciones a info@connectanatura.org - 690 63 85 88 (Javi)

Organiza: Col·labora:

Testing Fotogràfic BV

19 de maig de 2019

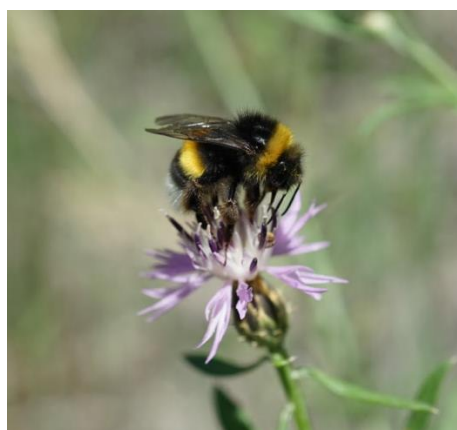
En col·laboració amb l'associació Fotografia i Biodiversitat, encarregada de la plataforma ciutadana Biodiversitat Virtual (<https://www.biodiversidadvirtual.org>) es va establir un Punt BV en la parcel·la del Projecte Lligabosc (Punt BV núm. 131), on, des de 2015, duem a terme testing fotogràfics per al monitoratge de la diversitat biològica que podem trobar en aquest territori.

En l'edició de 2019, un total de 6 persones voluntàries participaren en el testing i es va aconseguir augmentar la llista d'espècies identificades a la xifra de 167 espècies (107 invertebrats, 58 plantes i 2 rèptils).

A continuació, algunes fotografies de les espècies identificades:

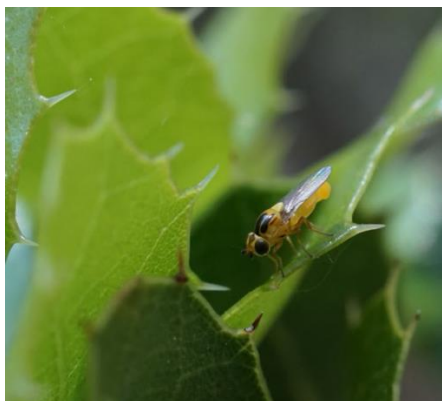
Papaver rhoeas (rosella)

Bombus terrestris (borinot comú)

Saponaria ocymoides (saponària petita)

Thaumatomyia sp.

Cercopis intermedia

Visita FUNDEM

14 de juliol

Com és tradició, la Fundació FUNDEM organitza visites tots els anys perquè les sòcies i socis de la fundació puguin conèixer els diferents projectes que es realitzen en les parcel·les propietat de FUNDEM.

El 14 de juliol organitzarem una visita guiada a la qual van assistir 20 persones, i vam poder explicar les diferents tasques de recuperació d'hàbitats forestals mitjançant les activitats de voluntariat ambiental que realitzem des de 2014. Durant el passeig interpretatiu, es va aprofitar per a fer regs de suport en les plantacions realitzades durant l'activitat de San Arbolín i posteriorment, vam anar directes als gorgs del riu Millars per a banyar-nos i gaudir d'un bon esmorzar en companyia de totes les sòcies i socis de FUNDEM.

OFEGABOUS

Mostreig

Abril, maig, juny, setembre, octubre y novembre

Com ja hem explicat en la introducció, i seguint el camí que es va iniciar l'any passat, hem continuat amb la tasca iniciada per l'associació Gallipato Alcubano. Es tracta del mostreig de les basses temporals del municipi d'Alcublas que estan catalogades com a Reserves de Fauna Silvestre; són: La Pedrosa, la Silvestre, el Prao i la Balsilla.

Durant els mostrejos es realitza un comptatge de la població d'ofegabous, el nostre amfibi estrela, i un estudi de la biodiversitat de macroinvertebrats. Aquests darrers són els invertebrats que es poden veure sense la necessitat d'un microscopi, i la seua presència (o absència) ajuda a determinar quina és la qualitat de l'aigua.

En general, les dades obtingudes són esperançadores. En primer lloc, vàrem trobar molts ofegabous de distintes mides i també cullerots, és a dir, hi ha diferents generacions. Això vol dir que estos simpàtics amfibis continuen trobant les basses d'Alcubles com un bon indret on reproduir-se.

D'altra banda, també hem trobat una ampla biodiversitat entre els macroinvertebrats, un indicatiu de la bona qualitat i baixa contaminació de les aigües.

Si tens curiositat i vols saber-ne més, tenim més detalls en un article que vàrem redactar, si el

vols rebre, fica't en contacte amb Àlex (aguilarcatala@gmail.com).

Ofegabous adult, bassa Pedrosa, Alcubles

Nimfa de libèl·lula, bassa Pedrosa, Alcubles

Mostrejant (Franziska, la xica en pràctiques de 2019)

Voluntariat ambiental

Del 11 al 13 d'octubre i del 1 al 3 de novembre

La tardor i el calendari ens van proveir amb dos ponts (11-13 d'octubre i 1-3 de novembre), que vam aprofitar per a ajuntar-nos un total de 35 persones i treballar de valent per ajudar a la recuperació de l'espai que envolta la bassa de la Pedrosa; que recordem que es va cremar l'any 2012.

Aquesta recuperació que ja s'està produint de forma natural, nosaltres ajudem a accelerar el procés. Com? Què férem?

VOLUNTARIADOS POST-INCENDIO OTOÑO 2019

3 DÍAS 11-13 OCT
4 DÍAS 31 OCT-3 NOV

Restauración Balsa La Pedrosa
Aclareo y selección de especies forestales
Recuperación de elementos etnográficos y caminos

Muestreos nocturnos de herpetos
Salidas de Campo
Cocina Vegana
10 plazas

ALOJAMIENTO Y DIETAS INCLUIDAS

ALCUBLAS (VALENCIA)
 + INFO E INSCRIPCIONES INFO@CONNECTANATURA.ORG

Organiza: Connecta Natura
 Financia: LUSH
 Colaboran: Diputación de Castellón, Ayuntamiento de Alcablas

Una de les tasques més importants va ser fer una bona aclarida de pins. Després d'un incendi, els pins creixen amb força i intensitat, en una densitat (proximitat entre exemplars) elevada. Aquest fenomen, d'una banda, impedeix el creixement d'altres espècies i fins i tot, minva el vigor dels mateixos pins; d'altra banda, com estan tan prop els uns dels altres, augmenten el risc d'incendis forestals, ja que les flames es podrien expandir sense control. Nosaltres reduïm la densitat de plantons, tot ajudant a prevenir malalties, créixer amb força i reduir el risc d'incendi.

També vam treballar per controlar l'erosió, una tasca vital quan es treballa en pendents forts, i és ja un treball quasi distintiu de Connecta Natura. Amb els pins tallats i les restes dels pins morts per l'incendi, vam construir fagines. Una fagina és un feix de material que es fica perpendicular al pendent, de manera que frena la força de l'aigua i permet que els sediments s'hi depositen.

Es va fer també una demostració i pràctica de mostrejos, perquè tothom poguera veure com ho fem i aprendre les pautes més importants (com la desinfecció de l'equip entre bassa i bassa)

I com sempre, la millor part va ser gaudir de la convivència, compartint tasques, coneixements i temps lliure. Sempre és una gran alegria saber que hi ha gent tan motivada com nosaltres tan a prop, i poder parlar d'experiències per continuar aprenent pas a pas.

Moltes gràcies!

MOSAICS DE VIDA

ACTIVITATS EN LA VALL DE XINQUER

Dia de l'arbre

8 de febrer

Dia de l'Arbre
DISSABTE, 8 DE FEBRER
FINCA CASTELL DE XINQUER

Programa:
9h - Trobada a l'alcaldia de Veó
10h - Xerrada divulgativa
Bones pràctiques per a plantar arbres.
10:30h Plantació d'espècies forestals i varietats fruitals tradicionals.
14h - Dinar de pícnic a la vora del castell.
16h - Ruta interpretativa per la finca del castell i els voltants.

Inscripció gratuïta: Enviar correu electrònic amb l'assumpte "Inscripció Dia Arbre - Nom- Nombre de persones" a info@connectanatura.org
Per a qualsevol dubte: [Pis: 07694477](tel:+34938694477)

Punt de trobada:
Plaça Cantó, Alcaldia de Veó

Connecta Natura
mosaics de vida

L'any 2019 el Dia de l'Arbre va ser encara més especial, ja que ens vam centrar en la plantació d'espècies fruitals silvestres, la primera pedra de la col·lecció de varietats fruitals tradicionals de la Serra d'Espadà que estem creant als bancals superiors de la finca. Les persones voluntàries van poder aprendre sobre bones pràctiques per a la plantació d'arbres en secà, sobre la importància de recuperar les varietats de cultiu tradicionals i, per descomptat, sobre l'entorn natural de la finca. Per nosaltres és molt important assegurar la viabilitat de les actuacions de reforestació que realitzem, per això sempre invertim un temps a explicar detingudament com plantar un arbre perquè pugui tirar endavant amb la poca atenció que se li podrà dedicar (un bon forat, aportar matèria orgànica, crear un encoixinat, etc.). Així mateix, fem tot el possible perquè les voluntàries entenguin el perquè de cada acció que fan i la finalitat del projecte del qual estan participant, doncs aquest projecte és tan seu com nostre... Gràcies!

Recollida d'ametles

Del 6 al 8 de setembre

Aquests dies vam estar collint les ametlles de la finca del castell de Xinquè. El clima no va acompanyar, ja que, de tant en tant, es posava a ploure, però gràcies a la inestimable ajuda de moltes voluntàries, tot i que no havia estat un bon any pels ametllers, vam collir uns 600 kg d'ametlla (pes sense corfa).

Quilo amunt o quilo avall, el més important és que vam gaudir d'unes jornades molt agradables, en bona companyia i un entorn incomparable. La totalitat de la collita es va vendre per a complementar el finançament del projecte.

Recuperació de la bassa "Fuente Corral"

22 de setembre

Durant la jornada, vam finalitzar la reparació de la bassa "Fuente Corral". Aquesta actuació que dúiem treballant des de feia temps és de vital importància per al projecte, ja que ens permet tindre aigua per a fer regs de suport, tant a l'arborètum de la finca del castell Xiquer com a totes les espècies forestals autòctones que plantem en les finques de difícil aprofitament. Així, la "Fuente corral" es consolida com el cor del projecte de Xiquer, des d'on bombegem vida a totes les parcel·les on estem treballant. Per nosaltres és molt important que les accions que fem perduren i progressen en el temps, en aquest sentit la recuperació de la bassa ens permet seguir recuperant la comunitat vegetal i les varietats cultivades locals amb la seguretat que

podrem veure créixer tot el que plantem.

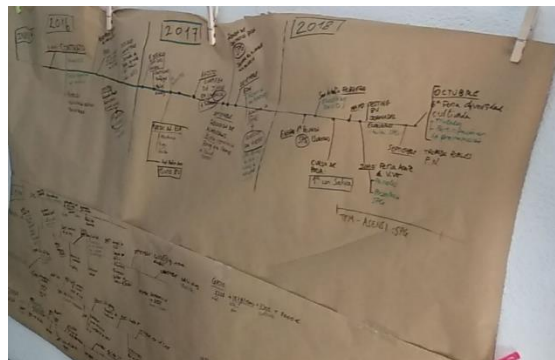
Reunió interna

12 de desembre

En desembre de 2019 vam realitzar una reunió interna per a reflexionar sobre el projecte Mosaics de Vida. Vam parlar sobre:

- Com ens sentim?
- D'on venim?
- Quines forces tenim?

Aquestes són algunes de les preguntes que ens van plantejar per a continuar redefinint objectius i metes. Partim de la part general per centrar-nos i enfocar-nos en els projectes que formen part d'aquesta aventura agroecològica.

ACTIVITATS DEL PROJECTE EMPELTS DE LA MEMÒRIA

Recuperació de varietats de fruiters tradicionals

Primavera 2019

Com ja s'ha comentat en la introducció, les varietats que estem recuperant es planten en l'arborètum de conservació de la finca del Castell de Xinquer.

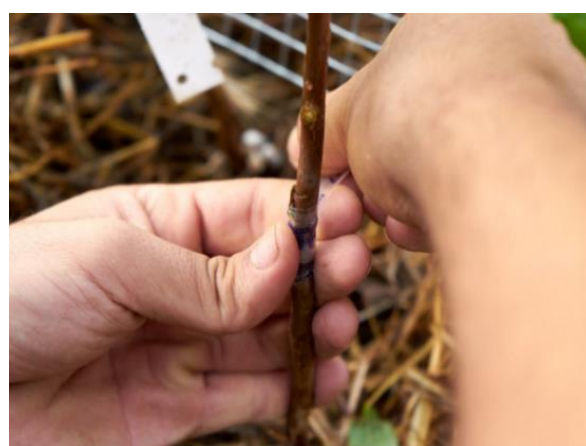
El mètode de treball consisteix a empeltar-les, és a dir, posar una part de teixit amb potencial

Imatge 1. Teixit de la varietat d'interès, també anomenat empelt..

Imatge 2. Planta assentada, també anomenada patró o portaempelts

Imatges 3 i 4. Unió de l'empelt i el patró per a que cresquen com un sol organisme.

de creixement de la varietat a conservar (imatge 1) en una altra planta ja assentada (imatge 2). El conjunt d'ambdues creixerà com un sol organisme, amb les característiques de la varietat a conservar, però amb la capacitat de creixement de la planta ja assentada. És una forma més ràpida i segura de mantenir viva una varietat que plantant-la de llavor.

En total, es van recuperar 7 varietats de fruiters a través de l'empelt: 3 de pruna (Pruna Cascavell, Pruna Clàudia, Pruna Clàudia Pavías), i 4 de cirera (Cirera Cristobalina / 14 d'abril, Cirera de "rabo largo", Cirera talegal, Cirera "temprana de Sot").

Es van empeltar un total de 16 portaempelts i dels empelts realitzats el 93.8% van prosperar adequadament.

La supervivència dels patrons de l'arborètum va ser molt alta. Els patrons que es van emprar van tenir un bon creixement i vigor, que van assegurar unes excel·lents condicions de partida per a l'empelt. Les bones respostes d'aquests patrons a les situacions del secà amb sols uns regs de suport permeten posicionar-los com a patrons potencialment adaptables al canvi climàtic.

Visites explicatives a l'arborètum. Súper testing BV-Serra d'Espadà *9 de juny*

En aquesta ocasió, per al testing es va realitzar una activitat específica a la finca del castell de Xinquè on es localitza el projecte. S'hi va explicar a les persones assistents les accions de prospecció de varietats tradicionals i els objectius del projecte de recuperació de varietats tradicionals de fruiters.

A més a més i com és costum en els testings, es van fer fotografies de tota la biodiversitat que es va trobar en la finca.

Congrés internacional: 2nd Agroecology Europe Forum. *Del 26 al 28 de setembre*

Es va celebrar a Heraklion (Creta, Grècia). Al fòrum van participar persones de 21 països, així com xarxes i organitzacions internacionals que treballen en agroecologia. En aquest fòrum internacional, es va realitzar una presentació oral dels resultats preliminars del projecte, amb el títol: *Grafts of Memory. Learning from tradition to raise the future at workshop Genetic Biodiversity in the Mediterranean area.*

A més de mostrar els resultats preliminars del nostre projecte i rebre les felicitacions de les persones assistents, vam poder aprendre i compartir experiències d'altres associacions de diferents països que treballen també en la recuperació de varietats tradicionals.

XVII edició de l'encontre dels pobles de Parc Natural de la Serra d'Espadà *28 de setembre*

Es va celebrar a Almedijar la XVII Trobada Anual dels Pobles que formen part de Parc Natural de la Serra d'Espadà, a través del projecte «Territori Espadà».

La trobada, més enllà d'una fira, és un espai de trobada per compartir i reflexionar sobre les problemàtiques que afecten directament a tots els pobles de la serra. En aquestes jornades, l'associació Connecta Natura va disposar d'una carpa informativa on es van explicar els projectes de Mosaics de Vida i Empelts de la Memòria a les persones de diferents pobles de la Serra d'Espadà que van passar pel lloc.

*XXVII Jornades tècniques de SEAE. VI Congrés Valencià d'agricultura ecològica
Del 3 al 4 d'octubre*

Es van celebrar a Gandia (València) sota el t toll "Agroecologia davant el Canvi Climàtic i altres reptes de segle XXI". En aquestes jornades, es va realitzar una presentació oral sobre el desenvolupament del projecte titulada "Empelts de la memòria: Projecte de conservació in situ de varietats tradicionals de fruiters a la Serra d'Espadà". La presentació es va incloure dins

l' rea temàtica "Biodiversitat i Conservació".

*Visita divulgativa a la parcel·la per exposar in-situ el treball realitzat en l'arborètum.
6 d'octubre*

Aquesta visita va ser una activitat de transferència per explicar el procediment i els resultats del projecte a qualsevol persona interessada. Durant la visita guiada per la parcel·la es va explicar el projecte, la seva finalitat i les accions empreses per fer-ho. Es va fer difusió a través de les xarxes de contactes de l'Associació Connecta Natura i les entitats afins (altres associacions i ONG, entitats públiques locals, etc.). Va haver-hi 8 assistents externs a Connecta Natura.

Jornada d'iniciatives i xarxes de custòdia del territori a la Comunitat Valenciana
26 d'octubre

Va tindre al Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana (CEACV), a Sagunt. El propòsit de la Jornada era generar un espai de trobada entre entitats de custòdia i de xarxes de custòdia altres àmbits i administracions, per compartir experiències, promoure la participació en xarxa a la Comunitat Valenciana i la utilització d'aquesta estratègia de conservació participativa dels valors i recursos naturals, culturals i paisatgístics. L'associació Connecta Natura va participar en aquestes jornades mostrant la seva iniciativa de custòdia del territori a la finca del Castell de Xinquèr, on se situa l'arborètum, i parlar del projecte Empelts de la Memòria.

Finançament del projecte Empelts de la Memòria durant l'any 2019
Ajuda per al foment de la innovació tecnològica a través de finques col·laboradores, concedida per la Generalitat Valenciana

El projecte ha estat beneficiari de l'ajuda, concedida per la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural de la Generalitat Valenciana, amb un import de 6.194,47 €. Ha permés contractar un tècnic durant cinc mesos a mitja jornada per desenvolupar els treballs de prospecció de varietats, recopilació de material fitogenètic, i adequació i manteniment de l'arborètum de conservació de varietats tradicionals de fruiters a la finca del castell de Xinquèr (Alcúdia de Veo, Castelló).

Col·laboració amb la Societat Amics de la Serra d'Espadà (SASE).

Aquesta Societat col·labora mitjançant una ajuda de 1000 euros.

*Participació en la redacció del projecte Europeu Horitzó 2020:
 Realising dynamic value networks for underutilised crops (RADIANT)*

L'objectiu principal de RADIANT és facilitar la inclusió estratègica dels cultius infrautilitzats en sistemes agrícoles que donin suport a cadenes de valor resilents, productives i a mida, que es puguin adoptar fàcilment en diversos contextos agrícoles, de sòl, climàtics i socioeconòmics europeus. RADIANT identificarà oportunitats i barreres per realitzar estratègies i eines

d'implantació més àmplies capaces de tornar a connectar directament agricultores i consumidores. Comptarà amb uns 2000 estudis-pilots en què també s'hagin posat en marxa cadenes de valor, connectant-se a altres projectes relacionats i les xarxes temàtiques i grups operatius ja establerts a tot Europa. A més, oferirà una plataforma dedicada a l'agrobiodiversitat.

El projecte va ser redactat a finals de 2019 i enviat per a la seua avaluació per part de la unió Europea el 22 de gener de 2020. Restem a l'espera de les novetats respecte a aquest projecte.

SPG

Durant el 2019 es van realitzar 6 reunions del SPG (presencials i en línia). Durant aquest període, s'han incorporat noves persones al SPG, s'han aprovat els criteris tècnics de producció i s'ha treballat amb els criteris socials.

IV Encuentro Estatal de Sistemas Participativos de Garantía

Del 15 al 17 de novembre

Durant aquest cap de setmana, algunes persones del SPG vam assistir al IV Encuentro Estatal de Sistemas Participativos de Garantía a Còrdova on vam poder compartir experiències i fer forta la xarxa estatal de SPG.

EDUCACIÓ AMBIENTAL I AGROECOLOGIA

Horts escolars. De l'aula al camp.

Curs escolar 2019-2020

Des del mes d'octubre de 2019 està en marxa el projecte "Horts Escolars, de l'aula al camp" que hem dut a terme en les escoles de Vila-real durant el curs escolar 2019-2020.

El projecte està orientat a alumnes de 3r cicle de primària (5é i 6é) de qualsevol centre educatiu de Vila-real que vulgui incorporar, dins de les hores lectives, treballs a l'hort de l'escola. Durant el curs escolar es realitzen diverses sessions on es mostra com treballar en un hort ecològic i s'expliquen diferents conceptes lligats a aquesta temàtica.

La nostra metodologia barreja la pràctica (treballant en l'hort), la teoria, el suport audiovisual i especialment el joc. Pensem que aprendre jugant és la millor forma d'assolir coneixements i fomentar la curiositat i la participació. A més a més, entre sessions, creem contingut audiovisual i escrit que arriba a les alumnes per correu electrònic. Ho fem a través del fil conductor d'una llauradora, que explica curiositats i fa preguntes; d'aquesta manera mantenim l'interès i la curiositat al llarg de tot el curs.

Alguns dels continguts que s'han treballat són: introducció a l'Agricultura Ecològica (definició, la seua importància, diferències entre l'agricultura convencional, etc.), la importància del sòl (com conservar-lo, bones pràctiques per evitar la degradació, diferents estructures per evitar l'erosió, etc.), la rotació de cultius (per què és important realitzar-la, quins tipus d'hortalisses hi ha en funció de la part que ens mengem i els seus requeriments, quin ordre seguir, etc.), la confecció de planters (quins objectius persegueixen, com sembrar correctament una llavor, crear un sistema d'identificació, etc.) i la sostenibilitat (transgènics, varietats tradicionals, productes de proximitat, etc.)

D'altra banda, comptem amb un programa d'assessorament on recolzem el professorat dels centres per a que treballen pel seu compte als horts de la seua escola; aquest programa s'ha dut a terme a 3 escoles.

Ambdós programes, tant el projecte educatiu com el d'assessorament, inclouen una preparació i millora dels horts: llaurar la terra, aplicació de fem i palla, etc., i a més es proporciona planter a les escoles, tant d'hortalisses com de plantes aromàtiques i flora auxiliar.

Aquest projecte anava a abastir tot el curs escolar. Malauradament, el context d'emergència sanitària en el que ens trobem i l'anunci de l'estat s'alarma, han fet aturar la nostra activitat a les escoles i encara ens manquen algunes sessions per acabar el projecte complet. Ara bé, esperem que l'alumnat i el professorat disposen de les eines necessàries per a començar un hort ecològic i que l'any que ve puguem continuar amb el projecte!

Instituts

Curs escolar 2019-2020

Com vam fer en anys anteriors, hem seguit col·laborant amb l'ONG Pankara per treballar amb alumnes d'institut a través del concurs "Ciutat de Vila-real cap al desenvolupament sostenible", promogut per la Regidoria d'Agricultura, Medi Ambient i Canvi Climàtic de l'Ajuntament de Vila-real. Amb aquest concurs busquem que les estudiants de quart d'ESO profunditzen en el coneixement de la seva ciutat i el seu entorn, estimulant els seus vincles amb la seva cultura local, amb la seva identitat. També els animem a plantejar-se el futur de Vila-real amb una perspectiva de sostenibilitat social i ambiental. Tot açò ho treballem amb un plantejament participatiu i grupal, on donem coneixements i ferramentes a les joves perquè siguin elles mateixes les que vagen descobrint el tema del concurs, defineixin com el volem treballar i, finalment, com volen comunicar-li'l a la ciutadania de Vila-real.

El curs anterior, 2018-2019 anys anteriors es va treballar la importància del paisatge agrícola tradicional del municipi. Es van realitzar tallers i una sortida de camp i com a síntesi del seu treball van presentar una memòria i una proposta de ruta interpretativa que recorria els elements patrimonials que van considerar més rellevants.

Per al curs 2019-2020, estàvem treballant per a afavorir el Consum Responsable i el Comerç Just a Vila-real. Es tractava de sensibilitzar a l'alumnat sobre les conseqüències, locals i planetàries, del nostre consum quotidià i, al mateix temps, donar a conèixer la importància d'apostar per productes ecològics, de proximitat o de comerç just, d'afavorir un consum responsable, exempt d'explotació infantil, respectuós amb el medi ambient, amb els drets humans, l'equitat de gènere, etc. Aprendre a triar els productes tenint en compte com van ser fabricats, el seu impacte en el medi ambient i la societat i quina és la conducta de les empreses que ens els ofereixen, entre altres criteris. Tot açò s'estava treballant amb la ferramenta dels vídeos participatius, amb l'objectiu final de què les alumnes elaboraren un curtmetratge on comunicaren a la ciutadania, d'una forma creativa i original, tot el que havien après. D'aquesta manera les alumnes anaven a contribuir a la promoció del Consum Responsable i el Comerç Just entre la població de Vila-real, donant consells i premisses per a exercir un consum responsable (hàbits de consum i compra, bones pràctiques, accions de sensibilització, etc.).

Malauradament, el treball que estàvem realitzant en 3 instituts s'ha vist interromput per la crisi del coronavirus. Ens hem vist obligades a donar per finalitzat el projecte després del taller inicial per la suspensió de les activitats docents.

Horts urbans

Durant tot l'any

Aquest projecte respon a les necessitats formatives de les persones usuàries dels horts urbans de Vila-real. A través de tallers i activitats pràctiques, obertes i participatives es va buscar que es familiaritzaren amb conceptes relatius a l'agroecologia. D'aquesta manera, es pretén donar a conèixer una altra manera de fer agricultura, diferent del model agroindustrial que s'ha anat desenvolupant en les últimes dècades.

Els objectius de les nostres activitats han sigut:

- **Oferir tallers teoricopràctics** i proporcionar coneixements en agroecologia en general, i sobre el cultiu ecològic d'hortícoles en particular, per evitar contaminar el medi on es realitza aquesta activitat, tot afavorint la producció d'aliments per a autoconsum, més sans i saludables.
- **Sensibilitzar i conscienciar sobre els elements que componen l'agroecosistema** (és a dir, l'ecosistema agrícola), com funciona l'agroecosistema que estem manejant i donar unes pautes perquè es pugui arribar a aconseguir una agricultura respectuosa amb l'entorn.
- **Sensibilitzar i conscienciar cap a una gestió racional de recursos.** Entenent l'hort com un ecosistema que s'ha de valorar, observar i protegir per disposar d'un mitjà sostenible en el temps per afavorir a futurs usuaris de les parcel·les. També es volen destacar els elements aprofitables que deriven de l'ús i funcionament de la parcel·la com les restes de cultius o podes realitzades, que poden servir per a la realització de compost, de manera que s'aprofitin al màxim possible els recursos disponibles o que es generen amb l'activitat.
- **Promoure una alimentació sana, saludable i de temporada.** Valorant la dieta mediterrània variada i ecològica i convidant a plantar i provar la quantitat d'hortícoles cultivables a la zona, així com les varietats locals.
- **Fomentar el consum responsable,** posant l'accent en el correcte ús de les instal·lacions així com dels recursos que es consumeixin, com l'aigua, per fer un ús eficient d'aquests, promovent l'ús de tecnologies alternatives i sostenibles.

Banc de llavors

Durant tot l'any

A l'Hort Municipal disposem d'un xicotet banc de llavors. Ja fa anys que, juntament amb l'ONG Pankara, hem anat acumulant llavors d'hortalisses tradicionals de la província de Castelló, València, Catalunya, etc. que hem anat guardant i cultivant per adaptar-les a la zona de Vila-real i Castelló de la Plana.

Durant aquest any 2019 hem fet la tasca d'ordenar-les, classificar-les segons la família i sistematitzar tota la informació de què disposem en un document excel. Una feina necessària si volem, de cara als anys vinents, ampliar la nostra col·lecció i cobrir la necessitat de recuperar totes aquelles varietats tradicionals, adaptades al territori, que ens permetin augmentar la diversitat cultivada.

PARTICIPACIÓ EN FIRES, XERRADES, JORNADES...

Dia de l'Arbre al Parc Natural de la Tinença de Benifassà

9 de febrer

Vam col·laborar en les activitats organitzades per Parc Natural de la Tinença de Benifassà amb motiu del Dia de l'Arbre. Dins el projecte que han posat en marxa per a recuperar la varietat local de cirerer "Coll de Sastre" vam oferir una xarrada divulgativa sobre la importància dels fruiters en l'agricultura tradicional de muntanya i la utilització que es feia de les espècies fruïteres forestals. L'activitat va tindre lloc en el municipi de La Pobla de Benifassà, amb la col·laboració de l'Ajuntament i l'Associació de Veïns i veïnes. Després de la xarrada el Parc Natural va repartir Prunus mahaleb com a patró sobre el qual empeltar la varietat a recuperar. Va ser una gran oportunitat per compartir interessos i projectes amb

l'oficina del Parc Natural, segur que aquesta trobada es converteix en el primer punt per a futures col·laboracions.

11ª edició de la Feria de Oficis de Almedijar

27 d'abril

En aquesta fira, Connecta Natura va participar amb una xarrada sobre l'agricultura oblidada, el tresor cultural i natural de la Serra d'Espadà.

Xerrada "Mujeres i Mundo Rural"

11 de maig

Dins del marc de les IV Jornades Ecorurals del Alto Palancia que organitzen anualment la Plataforma Ecorural, vam participar de la Xerrada-debat "Mujeres i Mundo Rural" que coordinava el Col·lectiu Feminista del Alto Palància. La temàtica va ser sobre ecofeminisme i el paper de la dona rural, a més de compartir experiències, aprenentatges i impressions.

La companya Ana Cruz va presentar el seu Treball Final de Grau sobre "Mujer y desarrollo rural en la Serra d'Espadà. Su aportación en el Sistema Participativo de Garantía (SPG) para la producción agroecológica". Laia Baró Gómez va fer una introducció sobre el concepte de l'Ecofeminisme i què pot aportar en el món rural i va presentar el seu Treball Final de Màster sobre "La mujer en el Valle del Genal (Serranía de Ronda): Prácticas, saberes y transmisión a lo largo del Sistema Agroalimentario."

També va participar en la taula de debat Susana Gómez explicant la seva experiència com a dona i assessora de Podemos a València.

Va ser una jornada de grans aprenentatges entre dones de diferents procedències, edats i bagatges.

IV Jornadas Eco-rurales del alto Palancia

1 de juny

Enguany, les jornades es van dur a terme en el municipi de Navajas, on vam participar realitzant el taller "Cuida tu comarca y el planeta consumiendo productos locales".

Jornada d'Iniciatives i Xarxes de la Custòdia del Territori. *26 d'octubre*

El 26 d'octubre de 2019 vam celebrar la Jornada d'Iniciatives i Xarxes de la Custòdia del Territori en el Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana, a Sagunt. L'assistència fou un èxit amb un total de 40 persones: representants de 16 entitats no governamentals, 1 ecoaldea, 2 plataformes de xarxes de custòdia del territori i la presència de Francesc Quesada i Josep Nebot, director i subdirector de la Direcció General de Medi Natural de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

La jornada fou convocada per Avinença, l'associació valenciana de Custòdia i Gestió Responsable del territori. Avinença treballa en forma de xarxa, conformada com una entitat de segon ordre on tant entitats com persones físiques poden formar part. Fundada l'any 2005, ha realitzat multitud d'activitats, jornades, estudis i cursos per dur endavant i donar a conèixer l'estratègia de la custòdia del territori a la Comunitat Valenciana.

El propòsit de la Jornada va ser el de generar un espai d'encontre entre entitats de custòdia, xarxes de custòdia d'altres àmbits i administracions, per tal de compartir experiències, promoure la participació en xarxa en la Comunitat Valenciana i la utilització d'aquesta estratègia de conservació participativa dels valors i recursos naturals, culturals i paisatgístics, saber quines són les potencialitats d'aquesta eina en el nostre territori i definir un pla d'acció per seguir treballant en 2020 i a llarg termini.

Participació en l'assemblea de la plataforma Alimentària pel País Valencià *14 de desembre*

Vam assistir a l'assemblea de la Plataforma per la Sobirania Alimentària del País Valencià a Sella. Aquesta plataforma és el gran paraigües que acull a totes les iniciatives diverses que creuen en la sobirania alimentària en el País Valencià.

**GRÀCIES PER FER-HO
POSSIBLE!**

Connecta Natura

Connecta Natura vos agraeix de tot cor la vostra participació: a les sòcies, a les voluntàries, a qui difoneu els nostres missatges en les xarxes, a qui dia a dia esteu allí per preservar el nostre medi natural!

Esperem que hàgeu gaudit de la lectura.

Ens veiem en la natura!